

نظام‌نامهٔ حرب

یکصد و ده فرمان آیت‌الله بلادی بوشهری برای
مبارزان تنگستانی در جنگ جهانی اول

به اهتمام: مرتضی سرخسنگی

انتشارات سوره مهر (وابسته به حوزه هنری)

دفتر ادبیات و هنر مقاومت

نظام نامهٔ حرب

یکصد و ده فرمان آیت‌الله بلادی بوشهری برای
مبارزان تنگستانی در جنگ جهانی اول

ترجمه: مرتضی سرهنگی

چاپ: سراسری و لیتوگرافی؛ واژه پرداز اندیشه-چاپ اندیشه

۱۳۸۱

۲۵۰۰

۹۸۷-۶۰۰-۰۲-۲۰۵-۲

دفتر ادبیات و هنر مقاومت ۶۴۵: ایران، تاریخ: ۲

سرشناسه: سرهنگی، مرتضی

عنوان و نام پدیدآور: نظام نامهٔ حرب: یکصد و ده فرمان آیت‌الله بلادی

بوشهری برای مبارزان تنگستانی در جنگ جهانی اول / به اهتمام

مرتضی سرهنگی

مشخصات نشر: تهران: شرکت انتشارات سوره مهر، ۱۳۹۴

مشخصات ظاهری: ۳۶ ص.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۰۳-۰۲۰۵-۴

وضعیت فهرست نویسی: فیا

موضوع: بلادی بوشهری، سیدعبدالله، ۱۲۵۲ - ۱۳۳۱

موضوع: قوانین نظامی

شناسه افزوده: شرکت انتشارات سوره مهر

رده بندی کنگره: ۹۱۳۹۴ س ۸/۳ BP۵۵

رده بندی دیویی: ۴۹۷/۹۹۸

شماره کتابشناسی ملی: ۴۰۱۶۲۳۳

نشانی: تهران، خیابان حافظ، خیابان رشته پلاک ۲۳

صندوق پستی: ۱۱۴۴-۱۵۸۱۵

تلفن: ۶۱۹۴۲ سامانه پیامک: ۳۰۰۰۵۳۱۹

تلفن مرکز پخش (بج خط): ۶۶۴۶۰۹۹۳ فکس: ۶۶۴۶۹۹۵۱

www.sorehmehr.ir

نقل و چاپ نوشته‌ها منوط به اجازه رسمی از ناشر است.

مقدمه

آیت‌الله سید عبداللہ بلادی بوشهری در لابه‌لای کتاب
لوائح و سوانح خرم‌متن «نظام‌نامهٔ حرب» را آورده
است که از فصول درخشان و ماندگار این کتاب است.
ایشان پیش از ورود به مبحث نظام‌نامه، علت تألیف
آن را کوتاه و مختصر می‌نویسد و برابر با تصویری
از بوشهر قرار می‌دهد که به اشعار و انگلیسی‌ها
درآمده و آتش جنگ و گریز مدافعان ایرانی، نیروهای
اشغالگر شعله‌ور است.

در همین متن کوتاه متوجه می‌شویم که سراسر
دلواری به شهادت رسیده ولی به روحیهٔ تهاجمی
نیروهای ایرانی صدمه‌ای وارد نشده است. در شیراز هم
وضعیت فوق‌العاده برای آموزش نظامی و دفاع همه‌جانبه
علیه انگلیس حاکم است.

آیت‌الله بلادی در دو سطر آخر شرح وضعیت بوشهر

در جنگ جهانی اول (۱۹۱۵ میلادی) درباره علت تألیف نظام‌نامه حرب می‌نویسد: «از مرکز مجاهدین [در تنگستان] خواش نظام‌نامه اساسی و اصول حربی برای عملیات ملی شد. لذا فوراً یکصد و ده ماده اصول حرب هشتم و برای آن‌ها فرستادم.» (ص ۶۷)

همین صراحت لهجه و روشن‌گویی در یکصد و ده ماده نظام‌نامه حرب دیده می‌شود. ممکن است برخی گفتند این آیه ساده و بدیهی دانسته شود، اما همین بدیهیات در نظام اهمیت دارد. این نظم که از اطاعت بادان سرپوشیده می‌گیرد اگر از آشپزخانه تا توپخانه حاکم باشد، رسان به نتیجه دلخواه برای فرمانده یا یک قشون دشوار نیست.

نظام‌نامه حرب را از دل کتاب لوائح و سوانح بیرون آوردم تا این دستورهای نظامی بیشتر بهتر دیده شود. مردم ما که یک جنگ دفاعی هشت ساله را پشت سر گذاشته است اهمیت چنین نوشته‌هایی را بیشتر می‌داند؛ به‌خصوص اینکه آینده‌نگری این مجتهد زاهدیش در نظام‌نامه حرب که از فرماندهان مبارز جنوب خراسان است از میدان‌های نبرد عکس تهیه کنند و روزانه گزارش جنگ خود را بنویسند، دامنه ژرف‌نگری ایشان را درباره اهمیت اسناد و مدارک جنگ بیش از پیش نشان می‌دهد. کتاب لوائح و سوانح مجموعه‌ای از نامه‌ها، اعلامیه‌ها، تلگراف‌ها، مقالات و خاطرات سیاسی آیت‌الله بلادی

است که در سال ۱۳۳۸ هجری قمری در شیراز آن را نوشته و کامل کرده است.

با اینکه حدود یکصد سال از جنگ جهانی اول و اشغال جنوب ایران می‌گذرد هنوز اسناد و مدارک عیان نشده چه در ایران و چه در خارج وجود دارد که هر یک اطلاعات و رازهایی در دلشان پنهان کرده‌اند.

کتاب «رایج و سوانح آیت‌الله بلادی از اسناد تازه بعد از آیت‌الله» است که حدود بیست سال پیش جناب آقای رجب‌الحاج بلادی نوۀ ایشان متن دستنویس این کتاب را در اختیار هیئت علمی کنگره بزرگداشت هشتادمین سال شهادت رئیس‌علی دلواری قرار می‌دهد و جناب آقای سید فاسم باحسینی، از محققین حوزه تاریخ جنوب و ادبیات پایداری، مقدمه و توضیح برای کتاب می‌نویسد و سال ۱۳۷۳ کتاب «رایج و سوانح در بوشهر منتشر می‌شود. بعدها متن کامل نظام‌نامهٔ حرب در دوهفته‌نامهٔ کمان، نشریه تخصصی ادب و فرهنگ پایداری، منتشر می‌شود. همین‌جا نشان می‌دهد که این متن از قدر استحکام محتوایی و ادبی دارد که بیرون از کتاب «رایج و سوانح هم می‌تواند روی پای خود بایستد و امروز هم در این کتاب کم‌حجم که برخاسته و در واقع عصاره‌ای از اصول حرب بر اساس آیات و روایات و سیره پیامبر صلی الله علیه و آله و حضرت امیر علیه‌السلام در جنگ سه‌گانه مشهورشان (جنگ جمل، جنگ صفین، جنگ

نهروان) است همچنان با قامت افراشته ایستاده است. هر کدام از بندهای یکصد و ده ماده‌ای نظام‌نامهٔ حرب در محافل نظامی و علمی قابل بحث و بررسی است، به‌خصوص اینکه متن بر مدار دفاع نوشته شده است و نه تهاجم و اشغال و نگارنده آن یک مجتهد طراز اول است که در این متن به وحدت ملی و حفظ یکپارچی و تمامیت ارضی ایران نگاه عمیق و جدی دارد.

این نظام‌نامهٔ حرب حدود یکصد سال در راه بوده است تا به دست ما برسد. آرزو می‌کنم این کتاب کوچک که متن شریف و هوشیارانه‌ای در آغوش خود دارد ما را به دارایی‌هایی که داشته‌ایم و داریم بیش از همیشه آگاه‌تر و دلگرم‌تر کند.

مرتضی سرهنگی

تیرماه ۱۳۹۴